

Öldürilmesi wajyp

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 24 января, 2025

Öldürilmesi wajyp ÖLDÜRİLMESİ WAJYP

Odatv-niň habarlar bölüminiň müdiri Fethi Ýylmazyň geçen hepde çapdan çykan «Öldürilmesi wajyp» (“Katli Vacip”) kitabyny okanynda, hakydam meni nirelere äkitdi:

1968-nji ýylyň 19-njy iýuly. Mehmet Şewket Eýgi tarapyndan gurulan we çepçi (sosialist) pikirlerdir akymlara garşy dini toparlanmalary döretmäge çytraşan “Bugün” gazetini şuny ýazdy:

“Gün geçdigiçe azgynlaşýan kommunistleriň ýakyn günlerde işlerini hasam giňeldip, käbir yslamy guramalara garşy fiziki hüjüme geçjekdiklerini habardar edýäris...”

Antikommunist halk güýçleri aýaga galdy we hereket etmäge taýýar ýagdaýda dur. «Dişe – diş, göze – göz, gana – gan» pikiri bilen amala aşyrylan her bir fiziki zorluk gazaply garşylyga uçrajakdyr. Halk öz guramalaryny gerek bolsa ele ýarag alyp gorajakdygyny dost-duşmana mälim edýäris.”

Türkiýedäki prowokasiýalaryň düýp küşgüriji temasy «metjit talaňçylygy» ýalany boldy.

Konserwatiw “Bugün” gazetini “azgynlaşýan kommunistler” kesgitlemesini nämä esaslanyp aýtdy:

ABŞ-nyň 6-njy flotiliýasyna degişli «USS Independence» uçar gämisi we beş destroyer, gayri resmi ziyaret üçin 1968-nji ýylyň 15-nji iýulynda Dolmabahçede labyryny taşlady.

Amerikanlar nämüçin Montrýo şertnamasynyň talaplaryny bozup bogaza geldi? 1968-nji ýylda gämiler bilen baglanyşykly täsin wakalar bolup geçdi:

23-nji ýanwarda – Demirgazyk Koreýa deňiz araçäginini birugsat bozmakda aýyplap

ABŞ-nyň «USS Pueblo» razwedka gämisini tussag astyna aldy.

25-nji ýanwarda Ysraýylyň «INS Dakar» suwasty gämisi näbelli sebäpler bilen Ortaýer deňzine gark boldy, 69 ekipaž öldi.

28-nji ýanwarda Fransiýanyň «Minerve» suwasty gämisi 52 ekipažy bilen bile Ortaýer deňzinde dereksiz ýitdi.

8-nji martda SSSR-iň «K-129» suwasty gämisi Gawaý adasynyň golaýynda gark boldy, 98 ekipaž öldi.

22-nji maýda ABŞ-nyň «USS Scorpion» suwasty ýadro gämisi Azor arhipelagynyň golaýynda gark boldy, 99 ekipaž öldi.

Şol ýyl göze görünmeýän suwasty uruş bolup geçdimi?

• TALYPLARYŇ BOLÝAN ÝERINE DÖKÜLDILER

Şol ýyl...

ABŞ Wýetnamda böreň-böreň gan akdyrýardy.

ABŞ-nyň öz içem buýr-bulaşykdy: garaýagyzlaryň öňbaşçysy Martin Lýuter King we teraktyň pidasy bolan Prezident Jon F.Kennediniň dogany Robert F.Kennedi öldürüldi.

Fransiýa ýaly dünýäniň birnäçe ýurdunda ýokary okuw jaýlarynda okaýan talyplaryň tolgunşyklary bardy.

17-nji iýulda Stambuldaky ýokary okuw jaýlarynyň talyplary ABŞ-nyň 6-njy flotiliýasyna protest bildirdi.

“Bugün” gazetiniň nägileligem şunady.

Soň näme boldy?

Polisiýa daňdan sagat 04:30-da Gümüşsuýy raýonyndaky Stambul Tehniki uniwersitetiniň (STU) talyplarynyň umumy ýaşaýyş jaýyna döküldi. 24 ýaşly talyp Wedat Demirjiogly öldürildi.

Talyplar 27-nji iýulda çykaran “Dolmabahçe Direnişi” gazetinde 6-njy flotiliýa nämüçin garşy çykandyklaryny şu setirler bilen beýan etdiler:

“Amerikanyň serhedi Karsdan başlaýar» diýen bir Prezidentiň ýurdunyň esgerlerini el çarpyp garşylamalydykmy? Jynsy açgözlüklerini kanagatlandyrmak üçin gelenleri amerikan jelephanalary ýaly işlän otellere äkiden komissiýa agzalary bilen bir bolmalydykmy? Ýurdunda ýaşaýan garaýagyzlaryň hak-

hukugyny depgileýänleriň esgerlerine gül gowşurmalydykmy? Adam hukuklaryndan, parahatçylykdan söz açýan liderlerini gyzgyn gülle bilen ýumdurýan ýurduň esgerlerine salam bermek üçin hatara durmalydykmy? Tebigy baýlyklarymyzdan gan soran ýaly sorup alanlaryny Stambul köçelerinde gezim edýän esgerlerinden dilegçilik edip almalydykmy? Kipr wakalarynda garşymyza çykanlaryň ýüzüne gülüp seretmelidikmi? Wýetnam halkyna zulum edenleriň elini-etegini öpüp garşylan kişilerden bolmalydykmy?»

• HIÇ AKYLLANAÝAMZOK

1969-njy ýylyň 16-njy fewraly. ABŞ-nyň 6-njy flotiliýasy ýene Dolmabahçeniň öňüne geldi.

Çepçi «76 gençlik» topary protest bildirmek üçün jemlendi.

Konserwativ “Bugün” gazetini “jihat” yglan etdi. Çepçi talyplaryň protest gününde konserwativler (muhafazakârlar, ýagny, dindar gatlaklar) 6-njy flotiliýanyň öňünde köpçülikleýin namaza durdular. «Musulman Türkiýe» şygary bilen 6-njy flotiliýany protest eden çepçi ýaşlaryň üstüne çozdular. Aly Turgut Aýtaç, Duran Erdogan atly iki çepçi ýigidimizi pyçaklap öldürdiler.

Fethi Ýylmazyň «Öldürilmesi wajyp» kitabyňy okanyňda “Bugün” gazetinden “Zaman» gazetine çenli uzaýan metbugat organlarynyň jenaýatçylykly provokasiýalarda nähili rol oýnandyklaryny görmek bolýar.

Kitaby okap gutaranymdan soň Wedat Demirjiogly zol ýadyma düşdi durdy. Şeýle:

SİHA-İHA (uçarmansyz dolandyrylýan uçarlar) ýasandygy üçin alkyşlanan Özdemir Baýraktar Demirjioglynyň öldürilen ýyly Stambul Tehniki uniwersitetine okuwa girdi. Şol ýylyň tomsunda Demirjiogly STU-nyň Motor institutynda okuwyny dowam etdirmelidi. Baýraktar soňra şol ýerde assistent bolup işledi. Demirjiogly ýaly nijeme ýaşlarymyzyň «öldürilmesi wajyp» diýip öldürilmeginiň zyýanyňy ýurdumyz çekmedimi? 1969-njy ýylda öldürilen çepçi talyplar Mehmet Jantekin, Taýlan Özgür, Mehmet Büyükwsewinç, Battal Mehetogly inžener bolmalydylar...

Näme üýtgedi? Ýurdy üçin aýaga galan ýokary okuw jaýlarynyň talyplary häzirem «terrorçy» tagmasy basylyp, tussag astyna alynýar...

Biz hiç akyllanjak dälmiäk?

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazetini, 24.09.2021 ý. Publisistika